

ГУМАНІСТИЧНИЙ НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ ВНЗ

ГУМАНИСТИЧЕСКОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БИБЛИОТЕКИ ВУЗА

HUMANISTIC DIRECTION OF THE UNIVERSITY LIBRARY ACTIVITY

Грабар Н.Г., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Грабарь Н.Г., Харьковский национальный технический университет сельского хозяйства имени Петра Василенко

Grabar N.G., Kharkov State Technical University of Agriculture named after Petro Vasilenko

У статті розглядається місія бібліотеки аграрного ВНЗ в системі гуманітарних структур. Вся її діяльність спрямована на безперервний розвиток духовних та інтелектуальних можливостей студентів.

В статье рассматривается миссия библиотеки аграрного ВУЗа в системе гуманитарных структур. Вся ее деятельность направлена на непрерывное развитие духовных и интеллектуальных возможностей студентов.

The article deals with the mission of agricultural university libraries in the system of humanitarian agencies. All its activities are focused on the continuous development of spiritual and intellectual capacities of students.

Ключові слова: бібліотека ВНЗ, гуманізація, виховання.

Ключевые слова: библиотека вуза, гуманизация, воспитание.

Keywords: university library, humanization, education.

Нова культура покликана ґрунтуватись на такій ціннісній основі, як готовність допомогти людині пристосуватись до сучасних соціально-комунікаційних умов дійсності, активно включитись до них, при цьому, всебічно розвиваючи себе, свою суб'єктивність і позитивно впливаючи на суспільство. Тому особливе місце у виховній діяльності освітніх закладів займає робота бібліотек та гуманітарних кафедр, зокрема культури, яка діє в ХНТУСГ ім. Петра Василенка, що наближують молодь до безцінної культурної спадщини. Бібліотека, у даному випадку, виступає не тільки в ролі транслятора цінностей, вона є єдиним інститутом, який забезпечує їх збереження й передачу від покоління до покоління.

Гуманістичні цінності формували бібліотеку протягом багатьох століть, надавали цілеспрямованість її розвитку. Орієнтація на суспільні потреби в бібліотеці як суми безкінечно різноманітних індивідуальних потреб вимагає від неї володіння всіма видами й формами комунікаційної діяльності. Цілісність і несуперечливість різноманітних видів комунікаційної діяльності бібліотеки є умовою реалізації її місії.

Гуманістичну місію бібліотеки підтримує А.М. Ванеєв. Він вважає, що бібліотека за своєю природою – гуманістичний соціальний інститут і її головним завданням – формувати Читача з великої літери, його ціннісні орієнтації, сприяти моральному оздоровленню суспільства [1].

Гуманістичний підхід притаманний для наукових досліджень бібліотекознавців. Український бібліотекознавець А.С. Чачко при обґрунтуванні цього підходу залучає широке коло концепцій гуманітарних наук, таких як соціальна філософія, педагогіка, філософія освіти, наукознавство, комунікативістика, культурологія, соціологія й політологія культури. Так, наприклад, у книзі «Современная библиотека в процессе трансформации» започаткована ідея про те, що в умовах постійних, глибоких змін суспільства, віддзеркалюваних у бібліотеці як соціальному інституті, – незмінним залишається призначення бібліотеки, що служить гуманістичній меті – розвитку людини. Призначення бібліотеки й пов'язані з цим базові цінності бібліотечної професії – первинні, оскільки обумовлені метою діяльності. А методи, способи, засоби – вторинні: вони забезпечують досягнення мети [5].

Уся система ставлення людини до інших людей реалізується в спілкуванні. Якщо порівняти бібліотеку до живого організму, то це його душа. Як би не змінювалось сьогодні, але атмосфера добра й розуміння тут пануватиме завжди. А розширення її комунікаційних можливостей, як зазначає В.О. Ільганаєва [6], не тільки змінює весь світ бібліотеки, торкається багатьох аспектів її функціонування як соціальної організації (мети діяльності, організаційної структури, обслуговування й забезпечення інформаційних потреб тощо). Бібліотека – це не тільки культурно-просвітницький, але й інформаційно-виховний центр вищого навчального закладу. Її цілі й завдання – задоволення інформаційних потреб, забезпечення доступу до знань у процесі навчання, формування інформаційної культури, здійснення виховних заходів бібліотечними формами й методами, формування стійких читацьких інтересів і навичок роботи з книгою й т. ін. Традиційне спілкування, яке відповідає сутнісній потребі особистості в безпосередньому контакті залишається не тільки затребуваним у бібліотеці як соціокультурному інституті, а й є пріоритетним. На нашу думку, бібліотеки ВНЗ повинні всіляко надавати можливість культурному спілкуванню молоді, вносити нові форми співпраці, враховуючи бібліотечну специфіку.

Людина в майбутньому більше житиме не в національному, а в глобальному просторі. Для того, щоб кожен відчував ефективність глобального простору, слід набути певних навичок та

вмінь. Можливо тому в системі соціальних комунікацій приділяється увага всім людям, а особливо тим, які відносять себе до професії типу «людина-людина»: психолога, лікаря, педагога, бібліотекаря, керівника, менеджера, актора та ін.

Часто освічена людина є погано вихованою й відштовхує від себе оточуючих. Існує думка, що навчатись ніколи не пізно, а виховувати людину необхідно вчасно, доцільніше – навіть заздалегідь.

Нині стає зрозумілим: єдиний спосіб проти байдужості та жорстокості – це виховання всебічно розвиненої, освіченої й гуманної людини, патріота. Роль такої особистості зростає ще й тому, що готує людей до соціального партнерства й співробітництва. Виховати таких людей, долучених до висот людської культури, без книги й принципово покращеного керівництва читанням неможливо [2, с. 209–214]. Характер і ступінь значимості книги залежить від багатьох складових культури, серед яких найважливіші – рівень освіти читачів і знання мови книги чи мови міжнаціонального спілкування, на який перекладений текст [4]. Автор посилається на те, що бібліотеки беруть активну участь у розробці проєктів, зокрема культурно-просвітницького та культурно-освітнього характеру (святкування ювілейних дат, пов'язаних з історією й культурою країн та світу, конференції, вечори, презентації книг та інші масові заходи).

Існує думка, що гуманізація заохочує індивідуальну активність, розвиток творчого потенціалу. У бібліотеках варто планувати такі заходи, які були б націлені на безперервний розвиток духовних та інтелектуальних сил кожної людини.

Бібліотека своєю діяльністю в співпраці з іншими структурними підрозділами ВНЗ, культурними закладами міста сприяє формуванню в студентів здібності бути суб'єктом власного життя, робити життєвий вибір зі знаннями справи, його наслідків і впливу цього рішення на долі інших людей, брати на себе відповідальність за майбутнє держави.

Протягом навчального року бібліотека також планує та координує свою роботу з гуманітарними кафедрами. Вагомість планової та координаційної функцій диктуються необхідністю зворотного зв'язку та оперативного реагування на події. Доброю традицією стало проведення на базі читальних залів факультетських бібліотек літературних вечорів, читацьких диспутів, літературних годин та презентацій, засідань молодіжних клубів, лекторіїв, інтелектуальних та конкурсних ігор, театралізованих вистав, вечорниць, зустрічей із ветеранами, письменниками й т. ін. [3].

Відродження й удосконалення виховання в сучасних умовах виступає провідним напрямком діяльності ВНЗ. Для цього вищий навчальний заклад має спиратись на таку систему цінностей, яка допомогла б молодим людям жити й працювати в інформаційному суспільстві. На цей час трансформація суспільства, що відбувається в Україні, засвідчує внутрішні перетворення, а також зміну ціннісних засад культури, що потребує вирізнення певних концептів виховання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ванеев А.Н. Миссия библиотека – социальная роль – социальные функции / А.Н. Ванеев // Библиотечное дело. Теория. Методика. Практика; СПбГУКИ. — СПб.: Профессия, 2004. — С. 122–126.
2. Грабар Н.Г. Бібліотека ВНЗ – інформаційно-освітній, культурно-виховний центр для сучасної молоді у комунікаційному просторі / Н.Г. Грабар // Бібліотечно-інформаційний сервіс: сучасний стан і перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 жовт. 2010 / ХНТУСГ ; бібліотека. — Х., 2010. — 303 с.
3. Грабар Н. Г. Культура дозвілля студентської молоді у бібліотеках вищих навчальних закладів / Н. Г. Грабар // Вісн. Кн. палати. — 2007. — № 7. — С. 16–18.
4. Добрынина Н.Н. Библиотеки и общественные этнокультурные объединения / Н. Е. Добрынина // Вестник БАЕ. — 2008. — №3. — С. 38–41.
5. Саприкін Г. Динаміка новітніх змін у бібліотекознавстві /Г. Саприкін //Вісник книжкової палати. — 2003. — №12. — С. 14